



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu

LOP.410.005.09.2016
P/16/099

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/16/099 – Bezpieczeństwo i higiena nauczania w szkołach publicznych
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
<i>Kontrolerzy</i>	1. Andrzej Borowski, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LOP/21/2016 z dnia 2 czerwca 2016 r. 2. Celina Augustyn, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/12/2016 z dnia 25 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli, str. 1-2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 11 im. Orłąt Lwowskich w Opolu, ul. Chabrów 65, 45-222 Opole ¹
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Jarosław Cieśliński, Dyrektor Publicznej Szkoły Podstawowej nr 11 w Opolu ² (dowód: akta kontroli, str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Dyrektor Szkoły w objętym kontrolą roku szkolnym 2015/2016⁴ nie w pełni zapewnił uczniom warunki nauczania zgodne z obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa i higieny. Co prawda we wszystkich oddziałach zajęcia w poszczególnych dniach tygodnia rozpoczynały się o stałej porze i uwzględniały podobną liczbę godzin, jednak pomimo tego występowały przypadki blokowania przedmiotów wymagających zwiększonej koncentracji, takich jak matematyka i przyroda i/lub lokowania ich po piątej godzinie nauki w danym dniu. Ustalona długość przerw między zajęciami zapewniła uczniom krótki odpoczynek i możliwość załatwienia potrzeb fizjologicznych, a także zachowanie higieny osobistej po zajęciach wychowania fizycznego. Szkoła zapewniła uczniom korzystanie w dogodnym czasie ze świetlicy i biblioteki, a także umożliwiła korzystanie z jadalni, gdzie wydawano ciepłe posiłki. Pomieszczenia szkolne do prowadzenia zajęć, w tym salę gimnastyczną do zajęć wychowania fizycznego zorganizowano w sposób zapewniający bezpieczne i higieniczne warunki uczniom. Stan sanitarny pomieszczeń szkolnych był prawidłowy. W Szkole zorganizowano pomoc przedmedyczną poprzez możliwość korzystania w ciągu trzech dni w tygodniu z pomocy pielęgniarki medycznej, a w pozostałych dniach z pomocy przeszkolonych w zakresie udzielania pierwszej pomocy wszystkim nauczycieli Szkoły. Pomieszczenia szkolne wyposażone były w apteczki zaopatrzone w środki medyczne niezbędne do udzielenia pierwszej pomocy poszkodowanym. Wprawdzie Szkoła zapewniła uczniom możliwość pozostawienia w szkole części podręczników i przyborów szkolnych, ale działania podejmowane na rzecz zmniejszenia wagi tornistrów/plecaków uczniów były mało

¹ Dalej: Szkoła.

² Dalej: Dyrektor.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Do czasu zakończenia kontroli.

skuteczne, bowiem na 412 objętych ważeniem uczniów 313 korzystało z tornistrów/plecaków, których waga stanowiła od 10 do 15% masy ciała, a u 99 uczniów, tj. 24%, waga tornistrów/plecaków, przekraczała 15% masy ciała.

Uczniowie Szkoły mieli możliwość korzystania z komputerów z dostępem do internetu, jednakże skutecznie zabezpieczenie przed dostępem uczniów do treści niepożądanych, które mogły stanowić zagrożenie dla prawidłowego rozwoju ucznia, nastąpiło dopiero w toku kontroli NIK.

Szkoła nie zapewniła uczniom w pełni ergonomicznego umeblowania szkolnego bowiem na 412 uczniów objętych badaniem kontrolnym 136, tj. 33% korzystało z mebli niedostosowanych do wzrostu uczniów.

Szkoła wywiązywała się natomiast z obowiązków związanych z wypadkami uczniów, jednakże NIK zwróciła uwagę na brak dokumentowania okoliczności powiadomienia Rady Rodziców o wypadkach, które zdarzyły się w Szkole w roku szkolnym 2015/2016.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja pracy uczniów

Opis stanu
faktycznego

1.1. W roku szkolnym 2015/2016 w Szkole (stan na 30 września) rozpoczęło pobierać naukę 445 uczniów⁵, w 18 klasach (oddziałach), w tym dziesięciu oddziałach klas od I do III i ośmiu oddziałach klas od IV do VI. Najmniejsza liczba uczniów znajdowała się w klasie IIIa (22), a największa w klasach IVa i IVb (28). W czterech oddziałach klas pierwszych: Ia, Ib, Ic i Id nauką objętych było odpowiednio: 24, 24, 22 i 24, a w trzech oddziałach klas drugich: IIa, IIb i IIc klasy liczyły po 23 uczniów, co odpowiadało wymogom wynikającym z art. 61 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁶.

(dowód: akta kontroli, str. 7-9a, 12)

1.2. Stosownie do § 2 i § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁷, dyrektor zapewnia higieniczne warunki uczestnictwa w zajęciach, a plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych powinien uwzględniać potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. Kontrola organizacji pracy uczniów pod kątem tworzenia rozkładów zajęć zgodnie z zasadami organizacji (higieny) pracy umysłowej ucznia przeprowadzona została na podstawie dwóch obowiązujących w roku szkolnym 2015/2016 planów lekcji⁸ w odniesieniu do wszystkich 18 oddziałów, i wykazała, że:

- we wszystkich oddziałach zajęcia w poszczególnych dniach tygodnia rozpoczynały się o stałej porze⁹, a w planie zajęć uwzględniona została podobna liczba godzin¹⁰;
- nie występowały dni, w których nastąpiła kumulacja przedmiotów, w nauczaniu których dominuje praca statyczna i długotrwała koncentracja (jak np. matematyka lub przyroda) oraz dni, w których występują tylko przedmioty niewymagające zwiększonej koncentracji;
- planowana długość przerw między zajęciami wynosiła 10 minut oraz występowała jedna długa przerwa 15 minutowa po piątej godzinie lekcyjnej; długość przerwy po

⁵ Z czego 136 uczniów było spoza obwodu.

⁶ Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 ze zm., dalej: ustawa o systemie oświaty.

⁷ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

⁸ Plan zajęć na I semestr obowiązujący od 1 września 2015 r. oraz plan na II semestr obowiązujący od 15 lutego 2016 r.

⁹ Zajęcia rozpoczynały się o jednakowej porze w odniesieniu do 13 oddziałów, a w pięciu z nich (IIa, IIIa, IVa, IVb i Vb) różnice nie były większe niż dwie godziny.

¹⁰ Różnica nie wnosila więcej niż 2 godziny zajęć w poszczególnych dniach.

zajęciach wychowania fizycznego zaplanowanych na początku lub w środku zajęć wynosiła 10 minut;

- stwierdzono przypadki lokowania przedmiotów, wymagających zwiększonej koncentracji (matematyki i przyrody) po piątej godzinie lekcyjnej oraz przypadki łączenia w bloki tych przedmiotów.

(dowód: akta kontroli, str. 8-16, 269-276)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W planach zajęć obowiązujących w badanym roku szkolnym, dla pięciu spośród ośmiu oddziałów klas IV-VI lokowano zajęcia wymagające zwiększonej koncentracji (tj. matematyki i przyroda) po piątej godzinie lekcyjnej¹¹, a w przypadku siedmiu (w I semestrze roku szkolnego 2015/2016) lub pięciu (w II semestrze) oddziałów łączono te przedmioty w bloki, tj. bezpośrednio po sobie¹².

Stosownie do zapisów § 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, Dyrektor Szkoły obowiązany był zapewnić higieniczne warunki pobytu w szkole, a zgodnie z wymogiem wynikającym z § 10 ust. 3 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół¹³, ww. osoba powinna ustalić tygodniowy rozkład zajęć określający organizację zajęć edukacyjnych z uwzględnieniem zasad ochrony zdrowia i higieny pracy.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że w zależności od etapu edukacyjnego i odpowiedniej klasy określony jest tygodniowy wymiar obowiązkowych zajęć edukacyjnych. Przepisy nie określają dokładnie liczby godzin lekcyjnych, jakie uczeń może mieć jednego dnia. Jednakże plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych powinien uwzględniać potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. Plan zajęć w naszej szkole tworzony jest z uwzględnieniem tej zasady. Staramy się równomiernie rozłożyć liczbę godzin na poszczególne dni tygodnia, a także wziąć pod uwagę rodzaj zajęć prowadzonych w poszczególnych dniach tygodnia. Tygodniowy rozkład zajęć lekcyjnych (plan lekcji) uwzględnia realizację programów nauczania, czas pracy nauczycieli i zasady ochrony zdrowia i higieny pracy uczniów i nauczycieli. Podstawą prawną systemu oceny rozkładów zajęć jest § 4 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny (...), które stanowi, iż plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych powinien uwzględniać potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. Szkoła stara się przestrzegać zasady niełączenia w bloki zajęć tego samego przedmiotu, szczególnie przedmiotów takich jak matematyka, język angielski, przyroda, historia. Należy zwrócić uwagę na fakt, że Główny Inspektor Sanitarny w poradniku „Poradnik do oceny higieny procesu nauczania – uczenia się w szkole podstawowej” (wydanie III wraz z arkuszami oceny) informuje: „wydaje się zasadne niełączenie w bloki zajęć z tego samego przedmiotu wprowadzających jednostajność i monotonię, zgodnie z podstawą programową łączenie jest dopuszczalne ze względu na różne formy i metody pracy z uczniem, np.: zajęcia w terenie, wycieczki, warsztaty, projekty, całonocne happeningi”. Niewłaściwe jest więc twierdzenie, że skumulowanie przedmiotów takich jak przyroda i matematyka jeden po drugim jest błędem.

¹¹ W planie lekcji w I semestrze zajęcia z tych przedmiotów lokowano po piątej lekcji, tj. klasa IVb – czwartki (matematyka), Va – poniedziałki (przyroda), VIa – czwartki (przyroda), VIb – wtorki (przyroda) i VIc – poniedziałki i piątki (przyroda). Po piątej lekcji zajęcia z tych przedmiotów lokowano w II semestrze w pięciu oddziałach, tj. klasa Va – poniedziałek i czwartek (przyroda), VIa – czwartek (przyroda), VIb wtorek (przyroda), VIc – poniedziałek i piątek (przyroda).

¹² W I semestrze w klasach: IVb, Va, Vb, Vc, VIa, VIb, VIc ulokowano bezpośrednio po sobie przedmioty wymagające zwiększonej koncentracji, tj. matematykę i przyrodę, a w II semestrze blokowano te przedmioty w pięciu spośród ośmiu oddziałów w klasach: Vb, Vc i VIa, VIb, VIc.

¹³ Dz. U. Nr 61, poz. 624 ze zm.

Szczególnie, że przedmiot przyroda zakłada wiele działań praktycznych, terenowych, inne metody pracy itd. Główny Inspektor Sanitarny zwraca uwagę na niekumulowanie tych samych przedmiotów. Tak samo pojęcie przedmiotów trudnych (wymagających zwiększonej koncentracji) jest różnie wskazywane przez różne podmioty, np. na stronie WSS-E z Kielc <http://www.wsse-kielce.pl/higiena-dzieci-i-mlodziezy/poradniki-hdm/bezpieczna-szkola/100-jak-powinien-wygladac-plan-lekcji> jako przedmioty trudne wskazano matematykę i języki obce („Na pierwszej i ostatniej lekcji nie powinny występować przedmioty trudne, np.: matematyka, fizyka, chemia, języki obce”). Informuje również o niełączaniu w dwugodzinne bloki jednorodnych przedmiotów („Nie powinny występować tzw. trudne przedmioty na pierwszej lub ostatniej lekcji, w ciągu dnia nie powinno być też więcej niż trzy godziny przedmiotów „trudnych” – dla klas IV-V oraz cztery godziny dla klas VI i gimnazjów”). „Poradnik do oceny higieny procesu nauczania – uczenia się w szkole podstawowej” także informuje: „Chociaż nie ma podziału na lekcje trudne i łatwe, to duże znaczenie mają metody i formy pracy na poszczególnych lekcjach. I dlatego zajęcia, na których dominuje konieczność trwania w bezruchu, praca statyczna, długotrwała koncentracja uwagi, nie powinny występować jedne po drugich lub pod koniec dnia nauki, bo wtedy dzieci są już zmęczone (str. 38 Poradnika...). A bezruch czy praca statyczna nie są domeną przedmiotu przyroda. Ponadto chciałbym zwrócić uwagę, że wspomniane „niedochowanie zasady...” występuje sporadycznie: matematyka w klasach czwartych w II półroczu nie występuje ani razu na lekcjach szóstych, w klasach piątych tylko jednokrotnie i to na lekcji piątej dla tej klasy! W klasach szóstych także jednokrotnie. Co do zasady związanej z przyrodą ustosunkowałem się powyżej. Należy zwrócić również uwagę, że problem przedmiotu przyroda jest także spowodowany faktem zatrudnienia dwóch nauczycieli, jednego na pełnym etacie i jednego, który musi łączyć pracę w dwóch szkołach, co w sposób zasadniczy utrudnia optymalne ułożenie planu zajęć. W szkole jest aż 8 nauczycieli przedmiotów zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy, którzy pracują w dwóch szkołach. Dodatkowymi czynnikami, które uwzględnia się, a które powodują pojawianie się problemów organizacyjnych uniemożliwiających tworzenie wzorcowego planu są: podziały na grupy, racjonalne wykorzystanie pracowni (komputerowej, technicznej) i sali gimnastycznej oraz możliwości kadrowe szkoły. Wszystkie te aspekty dyrekcja szkoły musi uwzględniać przy tworzeniu planu lekcji. Nawiążę raz jeszcze do wspomnianego poradnika: „Mając na uwadze higienę procesu nauczania – uczenia się, zaleca się niełączanie zajęć w bloki ze względu na podobne metody, monotonię, zmęczenie jednostajnością tematyczną” (str. 38 Poradnik...). Wyjaśnienie w arkuszu OSH-4 Poradnika wyraźnie wskazuje: „wydaje się zasadne niełączanie w bloki zajęć z tego samego przedmiotu wprowadzających jednostajność i monotonię, zgodnie z podstawą programową łączenie jest dopuszczalne ze względu na różne formy i metody pracy z uczniem, np.: zajęcia w terenie, wycieczki, warsztaty, projekty, całonocne happeningi”.

(dowód: akta kontroli, str. 17-23)

M. L., nauczyciel przyrody wyjaśniła, że lekcje przyrody w dużym zakresie prowadzone są jako zajęcia badawcze i terenowe polegające na obserwacji i doświadczeniach z wykorzystaniem ciekawych, wzbudzających zainteresowanie uczniów, metod pracy. Odbywają się w plenerze, poprzez pokazy doświadczeń, pracę z licznymi pomocami naukowymi zgromadzonymi w pracowni. Część obserwacji miała charakter ciągły lub okresowy w powiązaniu np. ze zmianami pór roku lub stanów pogody. Bardzo częstym sposobem pracy jest wzbogacenie wiedzy o prezentacje multimedialne wykonywane przez uczniów lub przez nauczyciela na bazie jego licznych podróży po Polsce i świecie.

Przedłożone przykładowe tematy lekcji z przyrody objęte programem nauczania potwierdzają różne metody prowadzenia zajęć z przedmiotu jakim jest przyroda.

(dowód: akta kontroli, str. 269-273)

Najwyższa Izba Kontroli zauważa jednak, że zgodnie z załącznikiem 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół¹⁴, cele ogólne w ramach przedmiotu przyroda obejmują m.in.: stawianie hipotez na temat zjawisk i procesów zachodzących w przyrodzie i ich weryfikacja¹⁵, a także obserwacje, pomiary, doświadczenia¹⁶. Treści nauczania w trakcie tych zajęć wymagają od uczniów podejścia analitycznego, gdyż zgodnie z ww. załącznikiem na zajęciach przyrody uczeń powinien np. zbudować, na podstawie instrukcji prosty wiatromierz i wykorzystywać go w prowadzeniu obserwacji, budować prosty obwód elektryczny i wykorzystywać go do sprawdzania przewodzenia prądu elektrycznego przez różne ciała (substancje), badać doświadczalnie siłę tarcia i oporu powietrza oraz wody, określać czynniki, od których te siły zależą. Realizacja tak sformułowanych celów wymaga od uczniów zwiększonej koncentracji.

Ocena cząstkowa

W Szkole równomiernie obciążano uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, z uwzględnieniem stałej godziny rozpoczynania zajęć, liczby godzin w poszczególnych dniach oraz właściwej długości przerw pomiędzy zajęciami. Za nie w pełni skuteczne należy uznać działania na rzecz braku przypadków lokowania przedmiotów o zwiększonej koncentracji po piątej godzinie lekcyjnej oraz łączenia takich przedmiotów w bloki.

2. Ocena zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu uczniów w szkole

Opis stanu faktycznego

2.1. Stosownie do art. 67 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 ustawy o systemie oświaty Szkoła zapewniła swoim uczniom możliwość korzystania z biblioteki szkolnej oraz ze świetlicy. Dni i godziny pracy biblioteki szkolnej zapewniały faktyczną możliwość korzystania przez uczniów z jej zasobów¹⁷. Czas pracy świetlicy był adekwatny do potrzeb, tj. świetlica czynna była od 6.30 do 16.30.

(dowód: akta kontroli, str. 30-55, 60)

Szkoła, zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie oświaty zapewniała uczniom możliwość korzystania z zespołu urządzeń sportowych i rekreacyjnych. W jego skład wchodziły trzy boiska sportowe, boisko trawiaste (44 m x 22 m) do piłki nożnej, boisko wielofunkcyjne – do piłki nożnej, koszykówki i piłki ręcznej ze sztuczną tartanową nawierzchnią wraz z oświetleniem i monitoringiem oraz boisko asfaltowe do piłki koszykowej. W skład urządzeń sportowo-rekreacyjnych wchodziły także dwie sale gimnastyczne oraz plac zabaw wyposażony w zestaw do ćwiczeń sprawnościowych, stół do gry w tenisa stołowego oraz stół do gry w szachy i warcaby. Stan techniczny ww. urządzeń gwarantował uczniom bezpieczeństwo. Szkoła zapewniła równą nawierzchnię boisk; bramki i kosze do gry oraz inne urządzenia, których przemieszczenie się może stanowić zagrożenie dla zdrowia ćwiczących, były mocowane na stałe; w miejscach wyznaczonych do uprawiania

¹⁴ Dz. U. poz. 977 ze zm.

¹⁵ Uczeń powinien przewidywać przebieg niektórych zdarzeń i procesów przyrodniczych, wyjaśniać proste zależności między zjawiskami, przeprowadzać obserwacje i doświadczenia według instrukcji, rejestrować ich wyniki w różnej formie oraz je objaśniać, używając prawidłowej terminologii.

¹⁶ Korzystanie z różnych źródeł informacji (własne obserwacje, badania, doświadczenia, teksty, mapy, tabele, fotografie, filmy), wykonywanie pomiarów i korzystanie z instrukcji (słownej, tekstowej i graficznej), dokumentowanie i prezentowanie wyników obserwacji i doświadczeń, stosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych.

¹⁷ Poniedziałek i środa od 8.00 do 14.00, wtorek od 8.00 do 13.30, czwartek od 8.00 do 16.00 i piątek od 8.00 do 12.30.

ćwiczeń fizycznych gier i zabaw umieszczono tablice informacyjne określające zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego, w tym korzystania z urządzeń pod nadzorem osób dorosłych. Powyższe wypełniało wymogi wynikające odpowiednio w § 7 ust. 2 pkt 2 oraz § 31 ust. 4 i ust. 6 rozporządzenia *w sprawie bezpieczeństwa i higieny*.

(dowód: akta kontroli, str. 58-91, 96-100)

2.2. Teren Szkoły spełniał wymogi w zakresie bezpieczeństwa, tj. w szczególności:

- plany ewakuacji Szkoły umieszczone były w widocznym miejscu, w sposób zapewniający łatwy do nich dostęp, a drogi ewakuacyjne oznaczono w sposób wyraźny i trwałe, co wypełniało wymogi wynikające z § 5 rozporządzenia MENiS *w sprawie bezpieczeństwa i higieny*;
- teren Szkoły był ogrodzony, zapewniono również właściwe oświetlenie, równą nawierzchnię dróg i przejść, a otwory kanalizacyjne, studzienki i inne zagłębienia zakryte były odpowiednimi pokrywami, co odpowiadało wymogom wynikającym odpowiednio z § 7 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 i pkt 2 oraz § 7 ust. 3 ww. rozporządzenia;
- szlaki komunikacyjne wychodzące poza teren Szkoły (na ul. Konwalii) zabezpieczono w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię, a miejsca pracy oraz pomieszczenia, do których wzbroniony był dostęp osobom nieuprawnionym, zostały odpowiednio oznakowane i zabezpieczone przed swobodnym do nich dostępem, co wypełniało wymogi wskazane w § 7 ust. 4 oraz w § 15 rozporządzenia *w sprawie bezpieczeństwa i higieny*;
- stosownie do zapisów § 16 ww. rozporządzenia, schody w szkole nie były śliskie, wyposażono je w poręcze z wypustkami, co zabezpieczało przed ewentualnym zsuwaniem się po nich, a otwarta przestrzeń między biegami schodów została zabezpieczona.

(dowód: akta kontroli, str. 58-88, 97-119, 198-190a)

2.3. Kontrola¹⁸ przeprowadzona przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Opolu¹⁹ oraz przeprowadzone oględziny wykazały, że pomieszczenia sanitarne dla uczniów zlokalizowane były na każdej kondygnacji. Standardy dostępności do urządzeń sanitarnych były zachowane i urządzenia te były w pełnej sprawności. Uczniowie klas I-III środki higieny osobistej mieli zapewnione w klasach lekcyjnych, natomiast sanitariaty dla klas starszych wyposażone były w środki do utrzymania higieny osobistej, tj. mydło w płynie, suszarki do rąk i papier toaletowy. We wszystkich umywalkach była dostępna bieżąca ciepła i zimna woda. Tym samym Szkoła spełniała wymogi określone w § 8 rozporządzenia *w sprawie bezpieczeństwa i higieny*.

(dowód: akta kontroli, str. 16, 56-57b)

2.4. Przeprowadzona przez PPIS we wszystkich oddziałach Szkoły kontrola sprzętu i mebli używanych do celów edukacyjnych wykazała, że w Szkole spośród 412 zbadanych uczniów 136 uczniów, tj. 33% siedziało przy umeblowaniu niedostosowanym do wzrostu. I tak w klasach I-III w 10 oddziałach dotyczyło to od dwóch do ośmiu uczniów, a w klasach od IV-VI w ośmiu oddziałach dotyczyło to od trzech do 19 uczniów.

Na podstawie zapisów protokołu z tej kontroli stwierdzono, że zakupione po 1997 r. meble szkolne posiadały wymagane certyfikaty, a 40% szkolnego wyposażenia,

¹⁸ Kontrola została przeprowadzona na zlecenie NIK na podstawie art. 12 pkt 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677, dalej: ustawa o NIK).

¹⁹ Dalej: PPIS.

mebli edukacyjnych objętych zostało atestami lub certyfikatami. W badanym roku szkolnym nie zakupiono mebli szkolnych.

(dowód: akta kontroli, str. 132)

2.5. Szkoła dysponowała 24 pomieszczeniami (salami) dydaktycznymi, w tym 16 w których przebywali na zajęciach dydaktycznych uczniowie 18 oddziałów. W 14 salach na jednego ucznia wypadło od 2,00 do 2,17 m² powierzchni, a w dwóch salach (nr 5 dla klasy 3b i nr 204 dla klasy 4b) poniżej 2 m², tj. 1,85 m².

(dowód: akta kontroli, str. 9-9a, 191)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że w celu zachowania bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu w klasie uczniom wskazane byłoby zapewnić im co najmniej 2 m² powierzchni w celu swobodnego i bezpiecznego poruszania się podczas zajęć lekcyjnych.

Opis stanu
faktycznego

2.6. Szkoła posiadała stołówkę, w której wydawane były posiłki dowożone przez podmiot zewnętrzny. Z obiadów korzystało 142 uczniów. W Szkole w badanym roku szkolnym prowadzony był program „Szklanka mleka” dla 382 uczniów oraz program „Owoce i warzywa w szkole” dla klas I-III, z którego korzystało 237 uczniów. Ponadto w Szkole znajdował się automat do sprzedaży napojów. Obiady były spożywane w jadalni, tj. w wydzielonym w tym celu pomieszczeniu. Powyższe wypełniało wymogi określone w § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Na podstawie protokołu kontroli PPIS i w wyniku oględzin ustalono, że w jadalni i pomieszczeniu kuchennym stan sanitarny nie budził zastrzeżeń.

(dowód: akta kontroli, str. 137-143)

2.7. Stan sanitarny pozostałych pomieszczeń Szkoły, według oceny PPIS, nie budził zastrzeżeń. Wszystkie pomieszczenia oraz otoczenie Szkoły były utrzymane w czystości i porządku. Uczniom zapewniono odpowiednią liczbę pomieszczeń sanitarnych oraz udostępniono środki higieny osobistej.

(dowód: akta kontroli, str. 123-187)

2.8. Sale lekcyjne uczniów klas I-III zorganizowano w sposób odpowiedni dla ich wieku, tj. zgodnie z zasadami dotyczącymi zalecanych warunków i sposobów realizacji edukacji wczesnoszkolnej, wskazanych w załączniku nr 2 do rozporządzenia w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. W salach tych wydzielona została część edukacyjna i rekreacyjna. W części edukacyjnej ustawione były ławki i krzesła oraz posiadała ona tablicę i pomoce dydaktyczne (rzutnik, komputer), zaś w części rekreacyjnej był dywan lub wykładzina oraz zabawki i pomoce naukowe. W bezpośrednim sąsiedztwie tych sal znajdowały się toalety.

(dowód: akta kontroli, str. 14-18, 56-57a, 60, 67, 69)

2.9. Szkoła posiadała wydzielone w dwóch częściach pomieszczenia piwniczne na szatnię szkolną, odrębnie dla klas I-IV i klas V-VI. Obuwie i odzież wierzchnią uczniowie pozostawiali w ww. szatniach, które były zamykane i monitorowane przez cały czas funkcjonowania szkoły.

(dowód: akta kontroli, str. 14-18, 56-57a, 60, 67, 69)

2.10. Przeprowadzone oględziny, jak również dokonana kontrola PPIS wykazały, że w pomieszczeniach klasowych wszystkich 10 oddziałów w klasach I-III znajdowały się półki, na których przechowywane były książki oraz segregatory lub teczki dla każdego dziecka. W sali 104 dodatkowo umieszczone były na półkach podpisane koszyczki na przybory szkolne. W oddziałach klas IV-VI w poszczególnych pracowniach (nr 115 – pracownia języka polskiego, nr 119 – pracownia zajęć plastycznych, artystycznych i muzyki, nr 204 – pracownia matematyki, nr 203 – pracownia matematyki, nr 120 – pracownia przyrody, nr 205 – pracownia języka angielskiego, nr 116 – pracownia historii, nr 114 – pracownia języka polskiego)

uczniom udostępnione zostały półki lub stoliki, na których można było pozostawiać książki i przybory szkolne. W trakcie oględzin na półkach i stolikach były pozostawione podpisane książki uczniów.

(dowód: akta kontroli, str. 58-61, 124, 200a-206)

2.11. W trakcie kontroli przeprowadzonej przez PPIS wykonano pomiary ciężaru tornistrów/plecaków dla uczniów z 18 oddziałów. Pomiarami objęto łącznie 412 obecnych uczniów, tj. 92,4% ogółu uczniów. Po zważeniu tornistrów/plecaków wraz z ich zawartością stwierdzono, że tornistry/plecaki o wadze od 10% do 15% masy ciała ucznia posiadało 313 uczniów, tj. 76%, a o wadze powyżej 15% masy ciała – 99 uczniów.

Dyrektor Szkoły oświadczył, że *systematycznie prowadzi wraz z nauczycielami kampanię na rzecz prawidłowego i umiejętnego pakowania tornistrów na zajęcia szkolne w następujący sposób poprzez: poruszanie tego problemu na spotkaniach z rodzicami, zorganizowanie półek i miejsc na pozostawianie podręczników, bloków i innych przyborów szkolnych, systematyczne przypominanie dzieciom na lekcjach wychowawczych o możliwości pozostawiania podręczników i innych rzeczy w miejscach do tego przeznaczonych. W klasach czwartych, we współpracy z wydawnictwem Nowa Era umożliwiono uczniom korzystanie z podręczników w formie pdf umieszczonej na platformie internetowej. W Szkole układa się tak plan zajęć by nie przypadły obok siebie w tym samym dniu zajęcia wymagające większej ilości podręczników, często informuje się rodziców i dzieci o możliwości wypożyczenia podręczników z biblioteki szkolnej. Prowadzi się m.in. przez pielęgniarkę szkolną zajęcia uświadamiające o wpływie ciężaru tornistra i jego nieprawidłowym noszeniu na wadę postawy.*

(dowód: akta kontroli, str. 128, 169-186, 263)

2.12. W Szkole dla uczniów udostępniono 23 komputery, w tym w pracowni komputerowej 17 komputerów, a w bibliotece sześć komputerów z dostępem do internetu. Dostęp do internetu możliwy był również za pośrednictwem zabezpieczonej hasłem sieci Wi-Fi²⁰. Sprawdzenia skuteczności²¹ zabezpieczenia dostępu uczniów do treści niepożądanych dokonano na sześciu komputerach w pracowni komputerowej oraz sześciu w bibliotece. Na zbadanych komputerach będących do dyspozycji uczniów w Szkole, przeprowadzone badanie skuteczności zabezpieczeń dostępu do treści niepożądanych wykazało, że możliwy był do nich dostęp.

(dowód: akta kontroli, str. 58-59, 72)

2.13. W Szkole zapewniono uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, czym spełniono wymóg, o którym mowa w art. 67 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie oświaty. Usługi pielęgniarki medycznej wykonywane były w poniedziałki od 7.30 do 15.00, we wtorki od 8.00 do 15.00 oraz w środy od godziny 12.00 do 15.00 w każdym tygodniu.

Poza gabinetem pielęgniarki szkolnej apteczki pierwszej pomocy znajdowały się w pokoju nauczycielskim, świetlicy, pokoju nauczycielskim, pokoju nauczycieli wychowania fizycznego, pracowni techniki, pomieszczeniu kuchennym i na portierni oraz w sekretariacie Szkoły, tj. zgodnie z wymogami wskazanymi w § 20 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Wszystkie apteczki zawierały podstawowe środki medyczne pierwszej pomocy z ważnym terminem przydatności do użycia.

²⁰ Dla pracowników Szkoły, którym udostępniono hasło.

²¹ Poprzez próbę wejścia na dwie przykładowe strony zawierające treści niepożądane.

Stosownie do wymogu wynikającego z § 21 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, nauczyciele (w tym prowadzący zajęcia wychowania fizycznego), objęci zostali sześciogodzinnym przeszkoleniem w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, resuscytacji krążeniowo-oddechowej z wykorzystaniem automatycznego defibrylatora zewnętrznego AED.

(dowód: akta kontroli, str. 192-200)

2.14. W roku szkolnym 2015/2016²² w Szkole zarejestrowano 18 zdarzeń zakwalifikowanych jako wypadki uczniów na terenie szkoły. Szkoła posiadała *Procedury postępowania w razie wypadku ucznia* w których m.in. określono, że: a) uczeń po wypadku w miarę możliwości powinien zgłosić uraz (wypadek) nauczycielowi lub innemu pracownikowi szkoły b) nauczyciel lub pracownik szkoły udziela pierwszej pomocy, odprowadza ucznia do gabinetu pielęgniarki i zgłasza wypadek dyrektorowi szkoły i wpisuje zdarzenie do *Rejestru wypadków szkolnych*.

We wszystkich ww. przypadkach w Szkole podjęto działania określone w § 40 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny, tj. w szczególności: zapewniano poszkodowanemu opiekę, udzielano pierwszej pomocy oraz sprowadzano fachową pomoc medyczną. W Szkole, stosownie do wymagań wskazanych w przepisach §§ 46-50 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny, prowadzono dokumentację powypadkową – rejestr wypadków oraz protokoły powypadkowe. Zarówno, rejestr wypadków jak i sporządzone protokoły powypadkowe, zawierały wymagane dane określone w załącznikach nr 1 i 2 do ww. rozporządzenia, tj. w szczególności wskazywały na: a/ rodzaj i miejsce wypadku, b/ jego przyczynę, c/ opis urazu, d/ udzieloną pomoc oraz zawierały informacje dotyczące podjętych działań zmierzających do zapobieżenia wypadkom. W Szkole wywiązywano się także z obowiązku powiadamiania o wypadkach rodziców lub opiekunów prawnych ucznia, pracownika służby bezpieczeństwa i higieny pracy oraz organ prowadzący szkołę.

(dowód: akta kontroli, str. 206a-255)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Zgodnie z obowiązkiem wynikającym z § 41 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, o każdym wypadku zawiadamia się również Radę Rodziców. W roku szkolnym 2015/2016, zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora Szkoły, za formę niezwłocznego powiadamiania Rady Rodziców uznano przekazanie informacji telefonicznie przez kierownika gospodarczego Szkoły. Powyższa forma została uzgodniona z Przewodniczącym Rady Rodziców. NIK zwraca jednakże uwagę, że w objętej kontrolą dokumentacji powypadkowej, do której sporządzenia, w formie pisemnej, zobowiązany był każdorazowo zespół powypadkowy, brak było jakiegokolwiek wzmianki o spełnieniu tego obowiązku, pomimo tego, że informowanie innych podmiotów wskazanych w § 41 ust. 1 ww. rozporządzenia, każdorazowo było w tej dokumentacji odzwierciedlane.

(dowód: akta kontroli, str. 255, 280)

Opis stanu faktycznego

2.15. W okresie objętym kontrolą Szkoła przeprowadziła jedną kontrolę obiektów szkolnych oraz urządzeń sportowych w zakresie stanu bezpieczeństwa i higieny pracy²³. Kontrolę przeprowadzono przed rozpoczęciem roku szkolnego 2015/2016. W trakcie przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że w części otaczającej obiekt główny Szkoły występują zniszczone płytki chodnikowe, co stwarza zagrożenie dla osób poruszających się po chodniku. Stwierdzono także konieczność przeprowadzenia remontów lub modernizacji: 1/ nawierzchni w salach, gdyż nawierzchnia nie była wymieniana od 47 lat, 2/ instalacji centralnego ogrzewania (założenie zaworów termoregulacyjnych), 3/ wymiany instalacji elektrycznej

²² Do dnia badania dokumentacji z wypadków uczniów, tj. do dnia 8 czerwca 2016 r.

²³ Protokół z kontroli obiektu Publiczna Szkoła Podstawowa nr 11 im. Orłąt Lwowskich w Opolu ul. Chabrów 65.

i pomalowania sali nr 6 oraz 4/ instalacji oświetlenia awaryjnego obiektów Szkoły. Ponadto w trakcie przeglądu, w związku z decyzją Państwowej Straży Pożarnej w Opolu, stwierdzono konieczność modernizacji instalacji hydrantów na obiektach szkoły. Wykazane w protokole potrzeby skierowane zostały do Urzędu Miasta Opola jako organu prowadzącego. Z wyjaśnień organu prowadzącego dotyczących wykonania remontów wykazywanych w protokołach kontroli obiektów Szkoły wynikało, że *potrzeby remontowe zgłaszane przez podległe placówki oświatowe do budżetu Miasta Opola na dany rok są kilkadziesiąt razy wyższe niż możliwości budżetu. Są one w związku z tym analizowane z punktu widzenia bezpieczeństwa i warunków nauki oraz zaleceń organów kontrolujących placówki oświatowe, dopiero w następnej kolejności jest brane pod uwagę stan techniczny instalacji, jakości ścian, funkcji pomieszczeń czy modernizacji i przebudowy (...)* Kierując się tymi kryteriami, analizując potrzeby w Publicznej Szkole Podstawowej nr 11 w okresie ostatnich 5 lat wykonano (...) w 2015 r. i kontynuowano realizację zaleceń Straży Pożarnej w zakresie „hydroformi” wydzielono część korytarza piwnicznego na pomieszczenia hydroformi oraz wykonano zasilanie istniejącego zestawu hydroforowego kablem ogniotrwałym, a 2016 r. wyremontowano i wymieniono poziomy instalacji wodnej.

(dowód: akta kontroli, str. 25-28, 256-257)

2.16. W Szkole w okresie objętym kontrolą przeprowadzona została kontrola przez PPIS. Tematem kontroli była ocena tygodniowego planu zajęć klas IIIa i Vc w związku z interwencją rodzica. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących przedmiotu kontroli, jak również nieprawidłowości z zakresu bezpieczeństwa i higieny w Szkole.

(dowód: akta kontroli, str. 264-265)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Działania podejmowane przez Szkołę w celu uniemożliwienia dostępu uczniom do treści niepożądanych w Internecie za pomocą sprzętu komputerowego udostępnionego przez Szkołę nie były skuteczne. Obowiązek takiego zabezpieczenia wynika z art. 4a ustawy o systemie oświaty, zgodnie z którym *szkoły i placówki zapewniające uczniom dostęp do Internetu są obowiązane podejmować działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.*

Dyrektor Szkoły, wyjaśnił, że *Szkoła podejmuje działania zarówno edukacyjne, jak i zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści niedozwolonych w myśl art. 4a ustawy o systemie oświaty polegające na:*

- założeniu osobnego dedykowanego łącza internetowego dla pracowni internetowej oraz centrum multimedialnego i umieszczeniu pomiędzy urządzeniem dostępowym operatora telekomunikacyjnego (modemem), a komputerami użytkowników routera z zaimplementowanym firewallem w postaci listy stron zawierających treści pornograficzne, a także treści pokazujące i promujące przemoc (oczywiście nie ma możliwości stworzenia takiej listy, która w 100% blokowałaby wszystkie strony zawierające treści, o których mowa powyżej);

- prowadzeniu systematycznego nadzoru nad uczniami w pracowni i centrum multimedialnym. Dostęp uczniów do komputerów odbywa się w obecności nauczyciela i pod jego nadzorem. Nauczyciel śledzi na bieżąco, w jaki sposób i w jakim celu uczniowie używają komputerów oraz z jakich witryn korzystają. W przypadku zauważenia sytuacji odwiedzania stron o treściach kontrowersyjnych następuje reakcja nauczyciela. Dodatkowo można dopisać do filtra zaimplementowanego na routerze adresy stron, które zawierają treści niewskazane dla uczniów (np. korzystając z historii przeglądarki);

- uniemożliwieniu uczniom dostępu (nie jest im podawane hasło) do wewnętrznej sieci wifi, która jest dostępna dla pracowników szkoły;
- stosowaniu w przeglądarkach internetowych kontroli rodzicielskiej, która z założenia ma utrudniać dostęp do stron niedozwolonych.

Stosowanie zabezpieczeń, o których mowa powyżej, spowodowane jest tym, że koszt zakupu dedykowanego urządzenia zainstalowanego w miejscu urzędowania z oprogramowaniem linux'owym, które umożliwiłoby filtrowanie treści na odpowiednim poziomie, wynosi około 4 000,00 zł (obecnie szkoła nie posiada takich środków), również koszt zakupu oprogramowania instalowanego na poszczególnych komputerach wynosi ok. 50 zł na jedno stanowisko, z rocznym abonamentem. Mając na uwadze wagę problemu, dyrekcja szkoły przygotowuje się do uszczelnienia systemu, zwłaszcza że wraz z rozwojem sieci internetowej i stworzeniem możliwości udostępnienia uczniom Internetu poprzez wifi bezpośredni nadzór nauczycielski zostanie ograniczony. Planowane jest umieszczenie powyższych kosztów w planie finansowym szkoły. Postanowiono także o pozostawieniu na komputerach uczniowskich przeglądarki Internet Explorer i odinstalowaniu innych przeglądarek internetowych jako nieskutecznych dla naszych blokad.

(dowód: akta kontroli, str. 17-21)

Przeprowadzone w trakcie kontroli ponowne oględziny komputerów Szkoły wykazały iż wprowadzone oprogramowanie pn. *Opiekun ucznia w internecie* w pełni zabezpieczyło możliwość dostępu uczniów do treści niepożądanych.

(dowód: akta kontroli, str. 266-267)

2. Szkoła nie zapewniła dla 136 uczniów, tj. 33% objętych badaniem ergonomicznych warunków korzystania ze sprzętu meblowego do czego była zobowiązana przepisem § 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Jak wykazała kontrola, część umeblowania w 10 oddziałach klas I-III nie była dostosowana do wzrostu uczniów. W poszczególnych oddziałach stwierdzono od dwóch do ośmiu uczniów, którzy korzystali z takiego umeblowania. Podobna sytuacja wystąpiła w ośmiu oddziałach klas od IV-VI, gdzie ustalono, że z niedostosowanego do wzrostu umeblowania korzystało od trzech do 19 uczniów.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że z wyjaśnień uzyskanych od nauczycieli prowadzących zajęcia można wnioskować, że fakt ten spowodowany mógł być pracą w grupach (była to już 3 i kolejna lekcja), zmianą miejsc przez uczniów w trakcie zajęć. Należy również zwrócić uwagę, że w sytuacji posiadania ławeczek dwuosobowych jest ciężko przestrzegać zaleceń ergonomii ławeczek jak i potrzeby ustosunkowania się do zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznej dotyczących potrzeby określonego zajmowania miejsc w sali lekcyjnej (pierwsze rzędy). Dotyczy to uczniów słabo widzących, z niedosłuchem, nadpobudliwych, wymagających zwiększonej uwagi nauczyciela. Stan liczebny klas czwartych jest bardzo wysoki (28 uczniów) w połączeniu z faktem, że do klas starszych IV-VI wracza w dużej liczbie dzieci rocznik uczniów, który rozpoczęli edukację jako sześciolatkowie w oddziałach są znaczne rozbieżności wzrostu pomiędzy uczniami. Akceleracja rozwoju dziecka, szczególnie fizycznego powoduje, że w klasach starszych są duże różnice pomiędzy poszczególnymi uczniami. Klasy IV-VI uczą się w klaso-pracowniach, taki system skuteczniejszy jeśli chodzi o naukę dziecka w klasach starszych (pomoce dydaktyczne, wystrój klasy..), utrudnia dostosowanie ergonomii umeblowania do poszczególnych uczniów. Jednak uznając wagę problemu dyrektor szkoły uczulił nauczycieli na właściwe usadzanie uczniów w ławkach, zaplanowano na rok szkolny 2016/2017 szkolenie zarówno dotyczące odpowiedniego siedzenia ucznia, m.in. ergonomii mebli szkolnych, na wady postawy dzieci, jak i także problemów związanych z ciężkimi torniastami (właściwe pakowanie tornistrów itp.). Postanowiono również zakupić i w salach lekcyjnych zamontować pomiary, które

pozwała uczniom na samokontrolę w zakresie właściwego wyboru miejsca. Szkoła od 2015 r. stara się kupować pojedyncze stanowiska uczniowskie (ławki+krzeselko). Zakupiono już wyposażenie dla 3 sal lekcyjnych. Takie rozwiązanie ułatwi nauczycielom zarówno dostosowanie się do zaleceń ergonomii, jak i zasad pedagogiczno-psychologicznych. Koszty wyposażenia jednej sali w ławeczki i krzeselka oscyluje wokół kwoty 8 500 zł.

(dowód: akta kontroli, str. 277-279)

Ocena częściowa

Stan techniczny i sanitarny Szkoły zapewniał bezpieczeństwo pobytu uczniów. Stwierdzono właściwy stan sanitarny pomieszczeń szkolnych oraz prawidłowo zorganizowaną pomoc przedmedyczną. Pomieszczenia szkolne wyposażone były w apteczki zaopatrzone w środki medyczne o obowiązującym terminie przydatności do użycia. Również i stan sanitarny pomieszczeń kuchennych oraz jadalni nie budził zastrzeżeń co do bezpieczeństwa i warunków higienicznych. Kontrola wykazała jednakże nieprawidłowości w zakresie korzystania przez uczniów ze sprzętu meblowego o niewłaściwej ergonomii, a także brak skutecznego zabezpieczenia przed możliwością dostępu uczniów, za pomocą komputerów podłączonych do internetu, do treści niepożądanych.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Uwzględnienie przy sporządzaniu planów zajęć dydaktyczno-wychowawczych na kolejne lata szkolne, w możliwie najszerszym zakresie zasad higieny pracy umysłowej.
2. Podjęcie działań w celu doprowadzenia do wyposażenia pomieszczeń klasowych w umeblowanie spełniające normy ergonomiczne, do czego zobowiązują zapisy § 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, dnia 24 czerwca 2016 r.

Kontroler
Andrzej Borowski
Doradca techniczny

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor

.....
podpis